

Věc C-71/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

12. února 2020

Předkládající soud:

Østre Landsret (Dánsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

10. února 2020

Odpůrce:

Anklagemyndigheden

Navrhovatelka:

VAS Shipping ApS

S146600L-JJ

VÝŇATEK

ZE

SPISU ØSTRE LANDSRET

USNESENÍ

dvacátého senátu Østre Landsret (východní regionální soud, Dánsko) ze dne 10. ledna 2020

[...]

Anklagemyndigheden (státní zástupce, Dánsko)

proti

VAS Shipping ApS

(dříve Sirius Shipping ApS)

[...]

V probíhajícím trestním odvolacím řízení se Østre Landsret (východní regionální soud) rozhodl položit Soudnímu dvoru Evropské unie otázku týkající se výkladu článku 49 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) podle článku 267 SFEU.

A. Skutkový stav

- 1 Spor se týká toho, zda by společnost VAS Shipping ApS (dříve Sirius Shipping ApS) měla být v trestním řízení shledána vinnou z porušení § 59 odst. 4 Udlændingeloven (zákon o cizích státních příslušnících) ve spojení s § 59 odst. 5 a 61 tohoto zákona tím, že jako vlastník řídicího podílu povolila plavidlům se zahraničními členy posádky vplout do dánských přístavů, přestože tito členové posádky neměli pracovní povolení, ani nebyli z povinnosti jej držet vyňati.
- 2 V Dánsku registrovaná společnost VAS Shipping ApS, která je řídicím vlastníkem ve smyslu § 103 Søløven (zákon o lodní dopravě) ve vztahu ke čtyřem spoluvlastnickým rejdařským společnostem skládajícím se z různých švédských společností s ručením omezeným (spoluvlastníci), čelí před Østre Landsret (východní regionální soud) obžalobě, že v období od 22. srpna 2010 do 22. srpna 2011 ve více jak 25 případech vplula se čtyřmi plavidly registrovanými v dánském mezinárodním rejstříku plaveb (DIS) do dánských přístavů se členy posádky ze třetích zemí (tj. zemí mimo EU a EHP), ačkoliv tito členové posádky neměli pracovní povolení, ani nebyli z povinnosti držet takové povolení vyňati podle § 14 Udlændingeloven (zákon o cizích státních příslušnících).
- 3 VAS Shipping ApS je zcela ve vlastnictví švédské společnosti Sirius Rederi AB a registrována [...] v Dánsku. Společnost byla založena 16. března 2010 a je řízena ředitelem s bydlištěm ve Švédsku a třemi členy představenstva, z nichž dva mají bydliště v Dánsku. Podle poskytnutých informací se všechna zasedání správní rady společnosti konají v Dánsku a všechna zasedání spoluvlastnických rejdařských společností se konala v Dánsku, jelikož čtyři dotčená plavidla byla zaregistrována v DIS.
- 4 Čtyři rejdařské společnosti, které jsou spoluvlastníky a které se skládají ze společností (s ručením omezeným) se sídlem ve Švédsku, se rozhodly provozovat lodní dopravu v Dánsku tím, že nechaly čtyři dotčená plavidla zaregistrovat v DIS a označily v Dánsku registrovanou společnost VAS Shipping ApS jako řídicího vlastníka, přičemž tato společnost měla podle § 104 zákona o lodní dopravě pravomoc činit veškerá právní jednání, která rejdař obvykle činí. Dotčená čtyři plavidla jsou tedy nástrojem, jehož prostřednictvím spoluvlastnické rejdařské společnosti vykonávají hospodářskou činnost v Dánsku, a registraci v DIS tedy nelze oddělit od výkonu svobody usazování (viz rozsudek ze dne 25. července 1991, Factortame a další, C-221/89, EU:C:1991:320).

- 5 Společnost VAS Shipping ApS uvedla, že žádný z námořníků, kteří jsou státními příslušníky třetí země, během vplutí do dánských přístavů neopouští plavidlo a že veškerou práci na pevnině vykonává dánský pozemní personál zaměstnaný v daném přístavu.
- 6 Skutkové okolnosti věci, včetně toho, zda a kolik státních příslušníků třetích zemí bylo na palubě daných čtyř plavidel, období, během kterého byli přítomni, a kolikrát dotyčná plavidla vstoupila do dánských přístavů, jsou sporné.

B. Dosavadní řízení

- 7 Byretten i Odense (Okresní soud v Odense, Dánsko) vydal rozsudek ve věci v prvním stupni dne 4. května 2018 a uložil společnosti VAS Shipping ApS zaplatit pokutu ve výši 1 500 000 DKK. Byretten (okresní soud) zjistil, že společnost VAS Shipping ApS porušila ustanovení zákona o cizích státních příslušnících a že ustanovení zákona o cizích státních příslušnících představují omezení svobody usazování podle článku 49 SFEU ve spojení s článkem 54 SFEU, ale že toto omezení bylo odůvodněno naléhavými důvody veřejného zájmu a nepřekračovalo meze toho, co bylo nutné. Důvody rozhodnutí Byretten i Odense (Okresní soud v Odense) jsou následující:

„[Soud d]ospěl k závěru, že ustanovení zákona o cizích státních příslušnících o plavidlech, která vplouvají do Dánska, byla v rozhodné době taková, že plavidlo se zahraniční posádkou bez pracovního povolení mohlo od května 2015 do dánských přístavů vstoupit 25krát ročně nebo 28krát ročně, pokud tři vplutí byla omezena výhradně na návštěvu loděnic. Čtyři plavidla, kterých se trestní stíhání týká, zaměstnávala v době rozhodné z hlediska trestního stíhání cizince bez pracovního povolení. Pravidla byla koncipována tak, že rozhodnou skutečností bylo pouze vplutí plavidel. Pokud byli cizí státní příslušníci na lodi přítomni při 26., respektive 29. vplutí plavidla do dánských přístavů, měly mít dotčené osoby pracovní povolení. Při 26., respektive 29. vplutí tedy plavidla mohla být považována za plavidla, která se stala dánským místem výkonu práce, pro které bylo vyžadováno pracovní povolení.

Společnost Sirius Shipping ApS byla řídicím vlastníkem těchto čtyř plavidel a v období od 22. srpna 2010 do 22. srpna 2011 mohla do dánských přístavů vplout pouze 25krát, protože na plavidlech zaměstnávala zahraniční pracovníky bez pracovního povolení. Bylo zjištěno, že plavidla během tohoto období vplula do dánských přístavů více než 25krát.

Svědék Jan Anker podal svědectví ohledně systému automatické identifikace (AIS) a Byretten (okresní soud) zjistil, že se toto prohlášení shoduje se záznamy provedenými plavidly. AIS lze považovat za komplexní a mnohem spolehlivější, než Lloyd's Register of Shipping. Pokud mezi nimi existují nesrovnalosti, Byretten (okresní soud) zjistil, že AIS lze považovat za východisko pro určení polohy plavidla, také s ohledem na skutečnost, že obžalovaná mohla jako důkaz opaku předložit lodní deníky a další záznamy, což neudělala. Obžalovaná rovněž

neprokázala, že některá vplutí se týkala návštěvy loděnic, což bylo možné prokázat fakturami a lodními deníky.

Plavidla byla zaregistrována v Dánsku a lze je považovat za provozovaná společností Sirius Shipping ApS a plula pod vlajkou a byla tedy považována za usazená v Dánsku (v tomto ohledu viz dohoda mezi spoluvlastnickými rejdařskými společnostmi, která byla předložena ve vztahu k plavidlu Lotus a která podle prohlášení právníka Ringsteda měla pravděpodobně stejné znění, jako dohody mezi spoluvlastnickými rejdařskými společnostmi týkající se ostatních plavidel). Plavidla lze proto považovat za plavidla provozovaná v Dánsku a společnost Sirius Shipping lze považovat za osobu, která posádku na palubě plavidel najala a platila. Existují tedy důvody k zahájení trestního stíhání proti společnosti Sirius Shipping ApS, kterou je v tomto případě správně považovat za odpovědnou osobu. Společnost tedy byla povinna dodržovat v tomto ohledu použitelná dánská pravidla.

V seznamech členů posádky byly nalezeny různé drobné chyby, které byly pravděpodobně způsobeny při zadávání jmen členů posádky, protože seznam byl zpracován lidmi. Bylo v zásadě stanoveno, že seznamy jsou správné a že rejdařská společnost v tomto ohledu porušila pravidla.

Lze považovat za nesporné, že pravidla zákona o cizích státních příslušnících a souvisejících nařízení atd. v tomto ohledu představují omezení pro zahraniční společnosti, které se chtějí usadit v Dánsku, a tedy omezení svobody usazování podle článku 49 SFEU ve spojení s článkem 54 SFEU. V souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie lze dojít k závěru, že omezení svobody usazování, která se použijí bez diskriminace na základě státní příslušnosti, mohou být odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu, pokud jsou přiměřené, to znamená, pokud jsou vhodné pro dosažení sledovaného cíle a nepřekračují meze toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné. Vzhledem ke kontextu, ve kterém byla zavedena pravidla zákona o cizích státních příslušnících týkající se posádek ze třetích zemí, je požadavek na ochranu dánského trhu práce odůvodněný, protože filipínští pracovníci mají vzhledem k úrovni mezd vůči dánským pracovníkům konkurenční výhodu, a lze jej považovat za omezení, které je odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu a nepřekračuje meze toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné. Požadavek na pracovní povolení je účinným prostředkem k zajištění stability trhu práce a tím k zabránění narušení národního trhu práce. V důsledku toho Byretten (okresní soud) shledal, že omezení byla zákonná a že neexistovaly důvody k předložení žádosti o rozhodnutí předběžné otázky Soudnímu dvoru.

Skutečnost, že je povinností státního zástupce prokázat, že omezení svobod zakotvených v právu EU je odůvodněné, nemá na výše uvedené prohlášení o důvodech omezení žádný vliv.

V projednávané věci existují při stanovení pokuty přitěžující okolnosti. Zahraniční námořníci jsou placeni méně než dánští námořníci, to znamená, že vzniká finanční

zisk. Lze dojít k závěru, že protiprávní jednání bylo úmyslné a spáchané několika plavidly a že dotyční cizí státní příslušníci neměli v Dánsku právo pobytu. Existuje však určitá nejistota ohledně počtu námořníků, kteří byli na palubě, a rozsahu, v jakém plavidla vplula do dánských přístavů. Dále lze poznamenat, že délka řízení byla mimořádně dlouhá z důvodu složité povahy případu a souvisejících otázek práva EU, skutečnosti, že mezi jednotlivými útvary a státním zástupcem a právníkem obviněné osoby došlo ke kontaktům, a konečně odvolání týkajícího se postavení právníka Ringsteda během řízení.

Na základě celkového posouzení je považováno za vhodné stanovit pokutu ve výši 1 500 000 DKK na základě § 59 odst. 4 zákona o cizích státních příslušnících ve spojení s jeho § 59 odst. 5 a § 61.“

C. Ustanovení unijního práva

- 8 Příslušnými pravidly práva EU jsou články 49, 52 a 54 Smlouvy o fungování Evropské unie.

D. Ustanovení dánského práva

- 9 Příslušná ustanovení, konkrétně § 13, 14, 59 a 61 zákona o cizích státních příslušnících, ve znění zákona č. 1061 ze dne 18. srpna 2010, v rozhodné době zněla následovně:

„§ 13. Cizinec v Dánsku má povinnost mít pracovní povolení k výkonu placeného nebo neplaceného zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo k poskytování služeb za úplatu nebo jinak. Pracovní povolení je rovněž požadováno pro zaměstnání na dánském plavidle nebo letadle, které v rámci pravidelné dopravy nebo jinak pravidelně navštěvuje dánské přístavy nebo letiště. Odkazuje se však na § 14.

Odstavec 2. Ministr pro uprchlíky, přistěhovalectví a integrační záležitosti podrobněji upraví, do jaké míry je pracovní povolení vyžadováno k práci v teritoriálních vodách nebo na kontinentálním šelfu.“

„§ 14. Z požadavku na pracovní povolení jsou vyňati tito cizí státní příslušníci:

- (1) Cizinci, kteří jsou státními příslušníky jiné skandinávské země ve smyslu § 1.
- (2) Cizinci, na které se vztahují pravidla EU ve smyslu § 2 a 6.
- (3) Cizinci s povolením k trvalému pobytu.
- (4) Cizinci s povolením k pobytu podle § 7, 8, 9, 9b, 9d nebo 9e.

- (5) Cizinci s povolením k pobytu podle § 9c odst. 1, pokud bylo povolení uděleno bezprostředně po povolení k pobytu podle § 9b.
- (6) Cizinci s povolením k pobytu podle § 9c, pokud bylo povolení uděleno cizinci, který požádal o povolení k pobytu podle § 7.
- (7) Cizinci s povolením k pobytu podle § 9c odst. 1, pokud bylo povolení uděleno na základě rodinné vazby s osobou s bydlištěm v Dánsku.
- (8) Cizinci s povolením k pobytu podle § 9c odst. 4, pokud je práce přirozeně spojena s pobytem cizince v Dánsku na základě tohoto pobytu.

Odstavec 2. Ministr pro uprchlíky, přistěhovalectví a integrační záležitosti může stanovit, kteří jiní cizí státní příslušníci jsou z požadavku na pracovní povolení vyjmuti.“

„§ 59.

[...]

Odstavec 4. Každá osoba, která zaměstnává cizince bez požadovaného pracovního povolení nebo porušuje podmínky stanovené pro pracovní povolení, bude potrestána pokutou nebo odnětím svobody až na dva roky.

Odstavec 5. Skutečnost, že protiprávní jednání bylo spácháno úmyslně nebo v důsledku hrubé nedbalosti, že protiprávním jednáním byl pro dotyčnou osobu nebo pro jiné osoby získán nebo sledován finanční prospěch, nebo že cizinec nemá v Dánsku právo pobytu se při určování sankce podle odstavce 5 považuje za přitěžující okolnost.“

„§ 61. Trestní odpovědnost lze společně atd. (právníkům osobám) přičíst v souladu s pravidly stanovenými v kapitole 5 trestního zákoníku.“

- 10 V době, kdy nastaly okolnosti, které vedly k trestnímu stíhání, zněl § 33 nařízení o cizích státních příslušnících [bekendtgørelse nr. 270 af 22. marts 2010 om udlændinges adgang her til landet (nařízení č. 270 ze dne 22. března 2010 o přístupu cizinců do Dánska)] následovně:

„§ 33. Z požadavku na pracovní povolení jsou vyňati tito cizí státní příslušníci:

[...]

(4) Zaměstnanci na dánských nákladních plavidlech v mezinárodní dopravě, která vplouvají do dánských přístavů nejvýše 25krát, počítáno nepřetržitě za předchozí rok, bez ohledu na kalendářní rok, je-li za tímto účelem požadováno pracovní povolení podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o cizích státních příslušnících.

[...]“

- 11 Jak je zřejmé, § 14 odst. 1 zákona o cizích státních příslušnících uvádí řadu kategorií cizinců, kteří jsou z požadavku na pracovní povolení podle § 13 odst. 1 vyňati. Toto ustanovení bylo v rozhodné době doplněno ustanovením § 33 nařízení o cizích státních příslušnících, které rovněž uvádí různé kategorie cizinců, kteří jsou z požadavku na pracovní povolení vyňati, včetně kategorie uvedené v § 33 odst. 4.
- 12 Ustanovení § 33 odst. 4 nařízení o cizích státních příslušnících upřesňuje kritérium pravidelnosti uvedené v § 13 odst. 1 a 2 zákona o cizích státních příslušnících tak, že pracovní povolení je vyžadováno pouze tehdy, pokud dánské plavidlo vstoupí do dánských přístavů více než 25krát, počítáno průběžně za předchozí rok.
- 13 Ustanovení § 103 až 104 zákona o lodní dopravě (naposledy konsolidovaného zákonem č. 1505 ze dne 17. prosince 2018) zní následovně:

„**§ 103.** Pro plavidlo vlastněné spoluvlastníky je vybrán řídící vlastník.

Odstavec 2. Za řídícího vlastníka může být vybrána osoba, společnost s ručením omezeným nebo odpovědná společnost za předpokladu, že splňuje podmínky stanovené v § 1 odst. 2, respektive § 1 odst. 3.“

„**§ 104.** Ve vztahu k třetím stranám je řídící vlastník na základě své funkce oprávněn činit veškerá právní jednání, která rejdař obvykle činí. Řídící vlastník proto může najmout velitele lodí, odvolat jej a vydat mu pokyny, uzavřít běžné pojištění a přijímat rejdaři zaplacené peníze. Řídící vlastník nesmí bez zvláštního povolení plavidlo prodat nebo zatížit hypotékou nebo plavidlo pronajmout na dobu delší než jeden rok.“

- 14 Pravidla upravující dánský mezinárodní rejstřík plaveb v době, kdy nastaly okolnosti, které vedly ke stíhání, jsou stanovena zákonem č. 273 ze dne 11. dubna 1997, ve znění zákona č. 460 ze dne 31. května 2000, zákona č. 526 ze dne 7. června 2006 a zákona č. 214 ze dne 24. března 2009, a zní následovně:

„**§ 10.** V kolektivních smlouvách o odměnách a pracovních podmínkách posádky na lodích zapsaných v tomto rejstříku se výslovně stanoví, že se vztahují pouze na takové zaměstnání.

Odstavec 2. Kolektivní smlouvy uvedené v odstavci 1, které uzavírá dánská odborová organizace, se mohou vztahovat pouze na osoby, které mají bydliště v Dánsku nebo s nimiž se podle práva EU nebo podle jiných mezinárodních závazků musí zacházet stejně jako s osobami považovanými za osoby s bydlištěm v Dánsku.

Odstavec 3. Kolektivní smlouvy uvedené v odstavci 1, které uzavírá zahraniční odborový svaz, se mohou vztahovat pouze na osoby, které jsou členy dotčeného odborového svazu, nebo na osoby, které jsou státními příslušníky země, ve které

je odborový svaz zřízen, pokud nejsou členy jiné odborové organizace, s níž byla uzavřena dohoda podle odstavce 1.

Odstavec 4. Zákon o pracovním soudu se vztahuje také na případy, v nichž je stranou zahraniční odborová organizace.“

- 15 V době, kdy nastaly okolnosti, které vedly k trestnímu stíhání, se uplatňovala vízová pravidla stanovená v nařízení č. 270 ze dne 22. března 2010 o přístupu cizinců do Dánska. Ustanovení § 13, 16 a 19 tohoto nařízení byla mimo jiné formulována takto:

„**§ 13.** Cizím státním příslušníkům musí být před vstupem opatřen otiskem razítka (potvrzen) cestovní pas nebo jiné cestovní doklady, ledaže je dotčená osoba z vízové povinnosti vyňata podle § 14.“

„**§ 16.** Jednotné vízum platné pro všechny země schengenského prostoru lze udělit za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

- (1) Dotčená osoba musí být držitelem platného cestovního pasu nebo jiného cestovního dokladu, který uděluje právo cestovat do Dánska a ostatních zemí schengenského prostoru. Je-li cestovní pas platný pouze pro cesty do jedné nebo více zemí schengenského prostoru, je platnost víza omezena na tuto zemi nebo tyto země. V cestovním pase, ani jiným způsobem není nutné uvádět, že cestovní pas není platný pro návrat do vydávající země.
- (2) Dotčená osoba musí mít dostatečné prostředky k obživě po dobu zamýšleného pobytu v zemích schengenského prostoru a pro návrat do země původu nebo bydliště nebo na cestu do třetí země, do které bude s jistotou přijata, nebo musí být schopna takové prostředky legálně získat.
- (3) Pokud neexistují zvláštní důvody pro opak, má dotčená osoba povinnost mít cestovní pojištění ke krytí veškerých výdajů, které mohou během jejího zamýšleného pobytu vzniknout v souvislosti s repatriací ze zdravotních důvodů, naléhavou lékařskou péčí a nouzovým ošetřením v nemocnici nebo smrtí. Cestovní pojištění musí pokrývat všechny země schengenského prostoru a celou dobu zamýšleného pobytu nebo tranzitu. Minimální výše pojistného krytí je 30 000 eur. Pokud byla podána žádost o vízum pro více než dva vstupy do zemí schengenského prostoru, cestovní pojištění pokrývá pouze období prvního zamýšleného vstupu a zamýšleného pobytu v zemích schengenského prostoru. V takovém případě dotčená osoba podepíše prohlášení uvedené v žádosti o vízum, že si je vědoma nutnosti mít cestovní pojištění v době budoucího vstupu do zemí schengenského prostoru a pobytu v nich.

[...]“

„**§19.** [...]“

[...]

Odstavec 5 Oddělení pro cizí státní příslušníky může udělit povolení k opětovnému vstupu cizinci, který má v Dánsku právo pobytu.

Odstavec 6. Na základě pověření oddělení pro cizí státní příslušníky může policie, zejména na hranicích, udělit vízum k pobytu až na 15 dnů s jedním vstupem nebo tranzitní vízum podle § 4 odst. 1. Ustanovení § 4 odst. 2 a 3 se použijí obdobně. Vízum uvedené v odstavci 1 nelze udělit, pokud je cizinec osobou, u které bylo v schengenském informačním systému vydáno varování nebo které je zakázán vstup do Dánska. Na základě pověření oddělení pro cizí státní příslušníky může policie ve zvláštních případech udělit povolení k opětovnému vstupu podle odstavce 5.“

- 16 V odstavcích 10 a 11 oběžníku č. 70 ze dne 10. srpna 2010 o udělování víz na hranicích námořníkům v tranzitu podléhajícím vízové povinnosti jsou stanovena pravidla pro vydávání víz námořníkům. Tato ustanovení zní mimo jiné takto:

„**§ 10.** Pokud se námořník vylodí z plavidla, které vplulo do dánského přístavu nebo se očekává, že do dánského přístavu vpluje, za účelem překročení vnější hranice schengenského prostoru, použije se tento postup, pokud mu nebo jí má být vydáno při vylodění vízum:

- (1) Rejdař nebo zprostředkovatel oznámí policii v policejním obvodu, ve kterém se nachází přístav, kde plavidlo zakotví, že námořník podléhající vízové povinnosti se v přístavu vylodí a následně překročí vnější hranici schengenského prostoru. [...]
- (2) Policie v policejním obvodu, ve kterém se nachází přístav, kde plavidlo zakotví, co nejdříve a co nejdůkladněji ověří, zda jsou informace poskytnuté rejdařem nebo zprostředkovatelem správné a zda jsou splněny podmínky stanovené v § 5. V rámci tohoto šetření policie prověří trasu námořníka v rámci schengenského prostoru.

[...]“

„**§ 11.** Pokud se námořník vylodí z plavidla, které vplulo do dánského přístavu nebo se očekává, že do dánského přístavu vpluje, a nastoupí na jiné plavidlo v jiném přístavu v schengenském prostoru, použije se tento postup, pokud mu nebo jí má být při vylodění vydáno vízum:

- (1) Rejdař nebo zprostředkovatel oznámí policii v policejním obvodu, ve kterém se nachází přístav, kde plavidlo zakotví, [že námořník podléhající vízové povinnosti se v přístavu vylodí] za účelem, aby se nalodil na jiné plavidlo v jiném přístavu v rámci schengenského prostoru. [...]
- (2) Policie v policejním obvodu, ve kterém se nachází přístav, kde plavidlo zakotví, co nejdříve a co nejdůkladněji ověří, zda jsou informace poskytnuté rejdařem nebo zprostředkovatelem správné a zda jsou splněny podmínky

stanovené v § 5. V rámci tohoto šetření policie prověří trasu námořníka v rámci schengenského prostoru.

- (3) Policie v policejním obvodu, ve kterém se nachází přístav, kde plavidlo zakotví, požádá telefonicky, faxem, e-mailem nebo jiným způsobem orgán hraniční kontroly v přístavu, kde se má námořník nalodit na jiné plavidlo, aby zkontroloval, zda plavidlo, na které se má námořník nalodit, vplulo nebo se jeho vplutí očekává. Informace o faxových číslech a další kontaktní informace orgánů hraniční kontroly na vnějších hranicích schengenského prostoru jsou k dispozici a aktualizovány na policejním intranetu.

[...]“

E. Nejasnosti týkající se práva EU a argumenty účastníků řízení

Nejasnosti týkající se práva EU

- 17 Podle čl. 49 prvního pododstavce SFEU jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území jiného členského státu (primární usazení). Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu usazenými na území jiného členského státu (sekundární usazení). Podle čl. 49 druhého pododstavce SFEU svoboda usazování zahrnuje – s výhradou ustanovení týkajících se volného pohybu kapitálu – přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení (viz například rozsudek ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 19, a rozsudek ze dne 14. prosince 2006, Denkavit Internationaal a Denkavit France, C-170/05, EU:C:2006:783, bod 20).
- 18 Podle čl. 54 prvního pododstavce SFEU svoboda usazování zahrnuje společnosti (i) založené podle práva některého členského státu, (ii) jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie.
- 19 Pro účely ustanovení kapitoly o usazení (a službách) se s výše uvedenými společnostmi zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.
- 20 Společnost, která spadá do oblasti působnosti článku 54 SFEU, tedy může zřizovat zastoupení, pobočky nebo dceřiné společnosti a provozovat jiné formy sekundárního usazení v jiných členských státech, aniž by stát původu nebo hostitelský stát byl oprávněn toto její právo omezit.
- 21 Pojem „usazení“ ve smyslu článku 49 SFEU není ve Smlouvě přesněji definován, ale v souladu s judikaturou Soudního dvora zahrnuje skutečný výkon hospodářské

činnosti prostřednictvím stálého usazení v jiném členském státě na dobu neurčitou (viz například rozsudek ze dne 22. prosince 2008, Komise v. Rakousko, C-161/07, EU:C:2008:759, bod 27, a rozsudek ze dne 25. července 1991, Factortame a další, C-221/89, EU:C:1991:320, bod 20). V tomto případě Soudní dvůr dále rozhodl, že registrace plavidla nutně nezahrnuje usazení ve smyslu Smlouvy, zejména pokud plavidlo není využíváno k výkonu hospodářské činnosti nebo je-li žádost o registraci podána osobou nebo jménem osoby, která není usazena a nemá v úmyslu se v dotyčném státě usadit. Soudní dvůr však dále poznamenal, že pokud plavidlo představuje nástroj k vykonávání hospodářské činnosti, která zahrnuje stálou provozovnu v dotčeném členském státě, nelze registraci tohoto plavidla oddělit od výkonu svobody usazování (viz rozsudek ze dne 25. července 1991, Factortame a další, C-221/89, EU:C:1991:320, body 21 až 22).

- 22 Mezi účastníky řízení je nesporné, že požadavek na pracovní povolení stanovený v § 13 odst. 1 zákona o cizích státních příslušnících ve spojení s § 33 odst. 4 nařízení o cizích státních příslušnících může představovat omezení svobody usazování ve smyslu článku 49 SFEU.
- 23 Cíl zajistit stabilitu trhu práce a tím zabránit jeho narušení může v zásadě odůvodnit omezení volného pohybu (viz rozsudek ze dne 14. listopadu 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche SpA, C-18/17, EU:C:2018:904).

Argumenty Anklagemyndigheden

- 24 Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o cizích státních příslušnících ve spojení s § 33 odst. 4 nařízení o cizích státních příslušnících představují nediskriminační omezení svobody usazování, protože mají zajistit stabilitu trhu práce a tím zabránit jeho narušení.
- 25 Dánská právní úprava je přiměřená, to znamená způsobilá zaručit uskutečnění sledovaného cíle, přičemž nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. Anklagemyndigheden se proto domnívá, že omezení svobody usazování je slučitelné s právem EU.

Argumenty VAS Shipping ApS

- 26 Požadavek na pracovní povolení není nutný k uspokojení naléhavého důvodu veřejného zájmu, včetně cíle zajistit stabilitu trhu práce a tím zabránit jeho narušení. Společnost Sirius Shipping ApS se proto domnívá, že v tomto případě dotčená dánská pravidla jsou v rozporu s právem EU.
- 27 Pravidla nejsou vhodná pro zajištění stability trhu práce. Je to mimo jiné proto, že (1) se nevztahují na plavidla registrovaná v lodních rejstřících jiných zemí, (2) posádka musí mít v každém případě pracovní povolení k práci na území přístavu nebo kdekoli jinde na dánském pevninském území, (3) pravidla nebrání státním příslušníkům třetích zemí vstoupit do dánského přístavu více než 25krát, protože

jediným rozhodujícím faktorem je, jak často do dánského přístavu vpluje dané plavidlo, a (4) dánské vízové předpisy účinně naplňují výše uvedený cíl, kterým je zajištění stability trhu práce.

- 28 Na jedné straně mají dánské předpisy omezenou působnost, na druhé straně jsou pro majitele plavidel velmi omezující a ti jsou povinni změnit svou politiku zaměstnanosti.

F. Okolnosti předběžné otázky položené Østre Landsret (východní regionální soud)

- 29 V řadě rozsudků Soudní dvůr rozhodl o faktorech, které mají být podle SFEU zahrnuty do posouzení přiměřenosti omezení svobody zaměstnavatele při výběru pracovníků.
- 30 Tato judikatura se však týká hlavně vztahu k pravidlům o službách. Tato dřívější rozhodnutí Soudního dvora tedy neposkytují spolehlivé vodítko pro posouzení vztahu mezi dotčenými dánskými pravidly a článkem 49 SFEU upravujícím svobodu usazování.
- 31 Østre Landsret (východní regionální soud) se proto domnívá, že rozhodnutí o tom, zda článek 49 SFEU brání pravidlům podobným dánským předpisům, která ukládají požadavek na pracovní povolení pro státní příslušníky třetích zemí, kteří pracují na plavidlech plujících pod vlajkou Dánska a vlastněných státními příslušníky jiného členského státu EU, je nezbytné, aby bylo možné v projednávaném případě rozhodnout.
- 32 V důsledku toho se Østre Landsret (východní regionální soud) rozhodl přerušit odvolací trestní řízení, aby v souladu s článkem 267 SFEU předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 33 S ohledem na výše uvedené je Soudní dvůr žádán, aby odpověděl na následující otázku.

Soud rozhodl takto:

Østre Landsret (východní regionální soud) žádá Soudní dvůr Evropské unie, aby odpověděl na tuto otázku:

Otázka č. 1

Brání článek 49 SFEU právním předpisům členského státu, které vyžadují, aby členové posádky ze třetích zemí na plavidle plující pod vlajkou členského státu a vlastněném majitelem, který je státním příslušníkem jiného členského státu EU, měli pracovní povolení, ledaže plavidlo vpluje do přístavů členského státu nejvýše 25krát, počítáno průběžně za předchozí rok?

(Podepsáno.)

[...]

PRACOVNÍ DOKUMENT